

Befejeződtek az iskola-előkészítő foglalkozások

Országsszerte befejeződtek a szeptemberben első osztályba lépő kisgyermek iskolaelőkészítő foglalkozásai. Első ízben fordul elő, hogy a leendő mintegy 150 ezer első osztályos 98 százaléka úgy lépi át az első osztály küszöbét, hogy előzőleg már megismerkedhetett a rendszeres munkával, a közösségi élettel, a fegyverekkel. 83 százaléka óvodás volt, ott készítették fel az iskolai életre őket, a többieknek — az idej tanévben ugyancsak először — egyéves, összesen 192 órás előkészítő tanfolyamokat szerveztek. Szeptembertől az elsőosztályos tantervek szerint fognak tanulni, ezért felkészítésük különösen nagy jelentőségű.

Az Országos Pedagógiai Intézetben összegezték az egyéves előkészítő tapasztalatait, és azok egyértelműen kedvezőek. A szülők, a hozzátartozók, többnyire a nagymamák örömmel vitték gyermekeiket hetente két-három alkalommal a két- vagy háromórás foglalkozásokra, mert tapasztalhatták, hogy ott a gyerekek értelmi képességeit, beszéd- és mozgáskészségeiket a nevelők megragítják, vonzó, vidám, játékos formában fejlesztik. A 192 óra elégséges idő arra is, hogy helyes magatartási és egészségügyi szokásokat alakítsanak ki a kisgyerekeknél.

Fontos a helyes takarmányozás

Egy megyei vizsgálat tapasztalatai

A mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter, valamint a megyei tanács elnökeinek utasítására bizottság vizsgálta az átlagosnál nagyobb abrakfelhasználással üzemelő szarvasmarha-, sertés- és baromfitelepeket. A vizsgálat eredményeit a megyei tanács épületében tegnap délelőtt György Levente, a Csongrád megyei Állattenyésztési Felügyelőség igazgatója ismertette a termelőszövetkezetek állattenyésztési ágazatvezetőivel. Ott volt és felszólalt Gyuris Szilveszter, a megyei tanács osztályvezető-helyettese.

György Levente előadásában elmondta, hogy mezőgazdasági termelésünknek már évek óta 40–50 százalékat az állattenyésztés adja. A fejlett mezőgazdasággal rendelkező országokban az ágazat részesedése ezzel szemben 60–65 százalék. A múlt évi eredményeink már biztatóak. Javult a tejtermelés és a sertéshizlalás eredménye, a juhtenyésztés is kimozdult a közel évtizedes holtpontról, s a baromfiágazat fejlődése dinamikus. Az abrakfelhasználás azonban indokolatlanul magas. Megvénken az egy liter teire eső felhasznált abrak mennyisége átlagosan 49 deka volt tavaly, a szóróadás azonban 32-től 107 dekáig terjed. A hizomárhák, sertések, csirkék súlygyarapodásánál ugyancsak nagy a szóróadás az abrakfelhasználásban. A minisztérium ezért az 1978–79–80-as évekre a termeléstől függően meghatározta a felhasználható maximumokat, amelyek betartását ellenőrzik. A fehérlével való takarékosság miatt miniszteri utasítás korlátozza az import szőlőadara-felhasználást, és javasolja a hazai fehérleforrások jobb kihasználására a zöldlisztek nagyobb arányú felhasználását.

A vizsgálat feltárt több

Repül a, repül a...

Avagy: vizsgálatok a huszonegyedik órában

„Tisztelt tudományos ülés, tisztelt elnök úr! Engedtessek meg nekem, hogy jelen dolgozatommal hozzájáruljak a Magyar Népköztársaság harmadik legjelentősebb vízügyi nagyberuházásának előkészítő kutatásaihoz, mely szerint a Tisza—III. Csongrádi Vízlépcső hatásterületéről megfelelő ornitológiai, botanikai és ökológiai adatokat gyűjtünk abból az időből, amikor még a természet az eredeti állapotában figyelhető meg. S miért fontos ez, tisztelt konferencia? Azért, mert nagy változás előtt áll szőke Tiszánk környékének eme becses darabja.”

Nagy változás, ezt hallottuk már — hogy mikor, azt viszont egész pontosan még senki sem tudja, de tény, hogy egy évtizeden belül felépül a Csongrádi Vízlépcső, és Csongrád fölött a Kiskunsági Nemzeti Park egy szép területének, a lakitelek Törsödnek közvetlen szomszédságában tö születtik: az alpári víztároló. Nagy víztömeg olyan helyen, ahol eddig csak kiadós záporok után állt az eső, bizony nagy fordulat az egész környezet életében. Változás — de ahhoz, hogy tudjuk mi változott, meg kell ismernünk, milyen az eredeti...

Tisztelt tudományos ülés! (a Délmagyarországi Igen tisztelt olvasói!) Az egyszerűség kedvéért kérem, tekintsenek el az ilyenkor (olyankor!) szokásos hivatalos nyelvezettől, tekintettel arra, hogy gőzöm sincs az egészséghöz, sőt el nem tudom

képzelni, mi lehet abban a tudomány, hogy itt oukdácsolok szederindától összekarmolva, akáctövistől tépetten, lógó nyelvvel, kolonként nyakamba akasztott láncsövel, amellyel leginkább az előttem álló hátát látom, no és néha a jegyzetfüzetét. Rajta a névtábla: Dr. Marián Miklós, a Szegedi Tisza-kutató Munkacsoport titkára. Te jó ég, mi lesz ebből.

Elfog a köhögés, miközben egy eszelősen csapkodó fehér homlokú fekete szörnyeteg ugrik fel előttünk a festői Holt-Tisza vizén.

— Fulica atra, mondja az ornitológus, amivel teljesen rámhooza az ijeséget. En úgy tudtam, hogy enyhe bronchitiszem van, s elműlik egy kis kamillateától.

— Tessék mondani, veszélyes?

— Micsoda?

— A Fulica atra.

— Csak halastavakon, de ott is csak az ivadékra. Közönséges faj, legtöbb állóvizünkön előfordul.

— Ja, mármint ez a madár? — Most köhögnek, de nem merek.

— Szárcsa, latinul Fulica atra. A terület legjellemzőbb fészkelő vízmadara, a tókes- és cigányréccével, valamint a vizityúkkal együtt.

Előttünk a földön kis mélyedés, kezdetleges fészek, benne egy marék világos, zöldesbarna tojás.

— Fácán.

Eles csirregő hangot hallatva jókora veréb nagyságú farkat, barnapöttyös zuhanóbombázó húz el a fejünk felett, majd eltűnik egy fadóban.

— Seregély.

Hm, van itt élet, csak figyelni kell.

...hát úgy, ahogy ott meg van írva, csak imitt-amott a kanyarban jön be valami — mondom én, a laikus, amikor látom, hogy a szegedi munkacsoport „terepjáró” kutatói Marián Miklóson kívül Bankovics Attila, Bogdán István, Lőrincz István, dr. Magyar Levente, Molnár Gyula, Puszkás Lajos és Salamon László meglepetten állnak meg egy-egy fánál, madárfészeknél. Alig jön be, mondja a laikus, mikor azt hallja, hogy a földön, zombékon fészkelő tókes réce (a vadkacsa) fűzfadóban költött két méter magasban, máskor meg egyemeletnyire a fűzfáig költ. Aztán az odúk! A nagykönyv szerint nem illenek árnyékos, északra néző nyílásokba beköltözni, mégis Lakiteleken a szélró-

za minden irányába néző lakások egyaránt lakottak. (Albérőket eddig még nem találtak.) S úgy látszik, az erdei lakáshivatalban nincs minden rendjén, mert olyan szencineget is felfedezett a „hivatalos vizsgálat”, amelyik meg a 4–5 méter magasságban illendő főbérlet helyett a földről csupán 20 centire levő oduban húzódott meg. Alagsorban — mint az emberek.

Szóval kuncognék, hogy hihi, nesze neked nagykönyv, de a biológusok leintenek: kivétel erősíti a szabályt! S különben is minden adat egy újabb szín a tudomány palettáján. A vizsgálatokban egyébként száznál több madárfajt figyeltek meg. A fára fészkelő vadkacsa esete: jelzi a holtág szembetűnően ingadozó vízállását. „Káka tövében költ a ruca...” no igen, ha hagyják. Ha ki-kiönti az árvíz, népdal ide, népdal oda, felmászik a fára. Mint a kecskebeka. Ha nem is a legmagasabb ágára...

A Szegedi Tisza-kutató Munkacsoport, melynek elnöke dr. Horváth Imre, tanácskezelő egyetemi tanár, a Csongrádi Vízlépcső területéhez tartozó törsödi természetvédelmi táj komplex kutatását 1976 tavaszán kezdte meg, s a nyolcfős ornitológuscsoport mindaddig állandó, egész éven át tartott megfigyeléssel gyűjti az adatokat, hogy a Tisza—III. esetében valóban elkészülhessen az életközösség alaphelyzetét rögzítő „biológiai fénykép”. Itt még lépéselőnyben vannak a kutatók, ellentétben a Tisza—II. Vízlépcsőnél folyó vizsgálatokkal.

Kiskörénél, mint ismeretes, 1973-ban felépült a második vízlépcső, s a tervek szerint épp az idén nyáron kezdődne a 126 négyzetkilométeres víztároló, mester-séges töltéstele, amely egyben a vízlépcsőépítés második ütemének befejezését jelentené. Kiskörénél végérvényesen megváltozott a természeti környezet, de a szakemberek már csak a változás folyamatát tudják rögzíteni. Elkéstek. A tíz éve indult munkálatokat nem előzte meg átfogó kutatás — nincs „fénykép”.

...Tehát tisztelt tudományos tanácskozás, örömmel állapíthatom meg (amit már önök is kitaláltak), hogy a Tisza—III. esetében a huszonegyedik órában, de időben léptek a szegedi Tisza-kutatók.

Igricz Zsigmond

Kiváló pedagógusaink

Dr. Palásthy Pál

Tapasztalták már a közeli igazságát? A „vérbeli” pedagógusok között valóban sok az „örök fiatal”. A testnevelő tanárok között talán a legtöbb. Lehet ezt mindenféleképpen magyarázni. Amikor megismerkedtem dr. Palásthy Pállal, a Körösy közgazdasági szakközépiskola testnevelő tanárával, legelőször és legszívesebben a korát tudakoltam volna; sejtettem tudniillik, hogy nagy a különbség a „szemre mutatkozó”, meg a valódi évek száma között.

Van titka?

Két éve van a nyugdíjkorrig; naponta 8–11 órája az iskolában, utána jöhet a tömegsport meg az edzések (az iskolai röplabdacsapat mindig a városi élvonalban van, konzervgyári kézilabdásai úgyszintén, még három sportágban, atlétikában, tájékoztató futásban és az összetett honvédelmi versenyeken általában „nyerők” a tanítványai). Ezekon kívül is mindig akad valami, amire készülni kell, ilyen seregszemle, olyan bemutató, amelyen verseny. Harminchéte éve tanít, egy híján harminc éve ugyanebben az iskolában, ahol mindenkinek, de főként a gyerekeknek; Pali bácsi.

Azt tartja, „álmosan nem lehet alkotni”. Márpedig ő ezt akarta világleletében: eredményt elérni, korántsem magáért az eredményért, hanem az értékekért, amelyekkel

az ember gazdagodik általa. Szent meggyőződése, hogy a gyerekek többségében szunnyad valamifajta tehetség; ember és társadalom ellen való vétek, ha nem bontakozhat-teljesedhet ki, „Pali bácsi” tehát folytonosan fürkészi a tehetségek jeleit, szakadatlanul élesztgeti a rejtőz energiákat, fáradhatatlanul a különféle „életet” tevékenységekre sarkallja környezetét — nem szereti a szürke embereket.

A lendülete sodró erejű. Soha életében nem lehetett egyetlen üres perce sem. Legkedvesebb időtöltése: a beszélgetés, következtésképpen markáns tulajdonsága a mások iránti élnék, szüntelen kíváncsiság. Hát, talán ezek a „fiatalság” titkai.

Daróczi Istvánné

Eddig két alapdokumentumot tartanak számon a szocialista óvodai nevelés történetében, amelyek forradalmasították a tartalmi és módszertani gyakorlatot. Az 1957-ben megjelent kézikönyv volt az egyik, és a hetéves nevelési program a másik. Daróczi Istvánné óvodai felügyelőre, a tarjáni 1-es számú óvoda vezetőjére mindkét alkalommal úttörő munka, kezdeményező, kísérletező szerep hárult. A jóra nyitottan fogadta az újat, be tudta építeni a korábbi praxisba, alkotóan alkalmazni.

Nem ő mondja, hanem sokan, akik ismerik a munkáját: sikerült. Tisztelik és szeretik érte. A második kerületi óvodák felügyelője, 58 gyerekcsoport neveléséért felel és mindazért, ami „saját” intézményében történik. Azt mondja, a munka anynyi és olyan természetű, lehetetlenség ellátni, ha nem segítenek a kollégák; így is, van még alapfeltétel: csak az boldogul, aki nagyon szereti a gyerekeket.

Daróczi Istvánné 24 éve óvónő, azt hiszem, nem csak szereti, nagyon jól ismeri is a 3–6 éveseket. Tapasztalatai és a folytonos önképzés segíthették, hogy átfogja tudatosan és felelősen felmérje, mi a jelentősége: ebben a korban sok minden eldől. A magatartásnormák, a szokásrendszer, a készségek, amelyek ilyenkor alakulnak, az érzelmi és érzelmi hatások, amelyek ilyenkor érik

az embert — kísérik az egész életben. Daróczi gondja nemcsak az, hogy a szakmabelieknek segítsen (tanfolyamokat vezet évek óta, szakmai munkaközösségekben, bemutató foglalkozásokon adja át a felgyűlemlett tudás, és tapasztalatanyagát), szeretne a szülőknél is. A szülőknél évek óta szervezett pedagógiai-módszertani előadásokon azonban éppen azokat látja ritkán, vagy sohasem, akiknek föltétlenül hallani kellene, amit ott mondanak. Hogy mikor lesz kisebb horderejű a pillanatnyilag társadalmi probléma, amit ez a jelenség takar? Abban lehetünk biztosak, hogy aki most ezért is dolgozik, például Daróczi — nem adja fel.

S. E.

Tanácsülés Mórahalmon

Tegnap, pénteken Mórahalmon, az Erkel Ferenc Művelődési Házban ülést tartott a mórachalmi nagyközségi tanács. Murányi György tanácselnök ismertette az ifjúsági törvény végrehajtásáról szóló beszámolót, dr. Kőszö Péter vb-titkár a közművelődés helyzetéről tájékoztatta a testületet. A művelődéspolitikai bizottság munkájáról Dants László elnök számolt be. Előterjesztések, interpellációk után a tanács megvitatta és elfogadta a beszámolókat, és határozatokat hozott.

Az ifjúsági törvény meghatározza az állami, a társadalmi és a gazdasági szervek feladatát a fiatalok nevelése, fejlődése védelme érdekében. A tanácsok ezt két évenként vizsgálják. Mórahalmon legutóbb 1976 júniusában rögzítették a helyi tennivalókat. A tanácsülésen most adtak számot az eredményekről. A határozat végrehajtását folyamatosnak és jónak értékelték.

A nagyközségben négy KISZ-alapszervezet működik,

amelyet az idén újjáavalt KISZ-bizottság irányít. A településen 2400 fiatal lakik, közülük 1200-an betöltötték tizennegyedik évüket. A tanácsal együttműködési megállapodást kötöttek. Segítenek a nagyközség csinosításában, s politikai oktatáson vesznek részt. Mórahalmon a családok nagy része kiegyensúlyozottan, békésen él, s csak néhányan igénylik az összefogást. Tizenkilenc gyermeket számolnak a veszélyeztetettek sorába; sorsukat figyelemmel kíséri a tanács. Évente segélyeket adtak, de szigorúbb intézkedésekhez is nyúltak; tavaly négy alkoholista, családjával nem törődő szülő ellen kezdeményezték az alkoholelvonógyógykezelést.

Hagyomány a szorgalmas embereké, hogy a nagyobb általános iskolás gyerekek segítenek a ház körüli munkában, így már a családban, az iskolákban rászoknak a rendszeres munkára. Mórahalmon — a tanácsülésen elhangzottak szerint — a fiatalok a szakképzettségüknek

megfelelően dolgoznak. Harminc szocialista brigád van. A szakszövetkezetben 13-an kaptak kitüntetést. Segítik a fiatalokat lakásgondjaik megoldásában. Negyvennégy lakásból 32 a fiataloké lett.

A tanácsülés, hogy jobban érvényesüljön az ifjúsági törvény, határozatokkal igyekszik javítani a tömegsportmozgalmat, és a KISZ-szervezettől is többet vár.

Lámpagyújtás — később

A DEMÁSZ idáig olyan kapcsolódóval vezérelte a közvilágítást, amely maga érzékeli a sötétedést. Így évente mintegy 450–500 órával többet égtek az utcai lámpák, mintha a naptárhoz igazodtak volna a bekapcsolások. Ezáltal évente 640 ezer forint értékű többletfogyasztás volt a vállalatnak. A Város-

gondnoksággal kötött megállapodás szerint a II. és a III. negyedéven a naptár alapján gyújtják, illetve oltják a város lámpáit. Csütörtök óta már jóval szürkület után, negyed 9-kor villannak föl a körték. Így, különösen borult időben, hosszabban tűnik majd az alkonyat a városban.

Kísérleti lakótelep

Kísérleti lakótelep épül a most kialakuló komplex vilamosági fejlesztési terv gyakorlati megvalósításához. A győri, leendő 350 lakásos paneles épülettömb villamosági berendezéseit a következő évtizedek igényeihez igazítva alakítják ki, villanytűzhellyel és -bojlerrel szerelik fel a lakásokat.